

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

**РІШЕННЯ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 11 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України»

м. К и ї в

Справа 1-54/2009

24 листопада 2009 року

№ 29-рп/2009

Конституційний Суд України у складі суддів:

Бринцева Василя Дмитровича — головуючого,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Головіна Анатолія Сергійовича,
Джуня В'ячеслава Васильовича,
Дідківського Анатолія Олександровича,
Домбровського Івана Петровича,
Кампа Володимира Михайловича,
Колоса Михайла Івановича,
Лилака Дмитра Дмитровича,
Маркуш Марії Андріївни,
Мачужак Ярослави Василівни,
Нікітіна Юрія Івановича,
Овчаренка В'ячеслава Андрійовича,
Стецюка Петра Богдановича,
Шишкіна Віктора Івановича — доповідача,

розглянув на пленарному засіданні справу за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 11 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 31 жовтня 2008 року № 639-VI (Відомості Верховної Ради України, 2009 р., № 14, ст. 181) з наступними змінами.

Приводом для розгляду справи відповідно до статей 39, 40 Закону України «Про Конституційний Суд України» стало конституційне подання Президента України.

Підставою для розгляду справи згідно зі статтею 71 Закону України «Про Конституційний Суд України» є наявність тверджень щодо неконституційності

зазначеного пункту Закону України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України».

Заслухавши суддю-доповідача Шишкіна В. І. та розглянувши матеріали справи, Конституційний Суд України

установив:

1. Суб'єкт права на конституційне подання — Президент України — звернувся до Конституційного Суду України з питанням про відповідність Конституції України (конституційність) пункту 11 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України «Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 31 жовтня 2008 року № 639–VI з наступними змінами (далі — Закон № 639).

На думку автора клопотання, положення пункту 11 розділу III «Прикінцеві положення» Закону № 639 щодо встановлення особливостей підтримання Національним банком України ліквідності комерційних банків, які надали кредити сільськогосподарським товаровиробникам, через відповідні інструменти рефінансування суперечать частині четвертій статті 13, статті 41 Конституції України. Президент України також наголошує, що новаційні норми вказаного пункту не відповідають визначеному в статтях 99, 100 Конституції України статусу Національного банку України і гарантіям його самостійності у проведенні грошово-кредитної політики.

2. Закон № 639 було доповнено оспорюваним пунктом 11 згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання негативним наслідкам впливу світової фінансової кризи на розвиток агропромислового комплексу» від 4 лютого 2009 року № 922–VI (Відомості Верховної Ради України, 2009 р., № 26, ст. 323) (далі — Закон № 922).

Розглядаючи питання, порушені в конституційному поданні, Конституційний Суд України дійшов висновку про необхідність першочергової перевірки дотримання передбаченої статтею 94 Конституції України процедури набрання чинності Законом № 922.

Закон № 922 Верховна Рада України ухвалила в цілому 23 грудня 2008 року. Президент України його не підписав і 14 січня 2009 року повернув до парламенту зі своїми вмотивованими і сформульованими пропозиціями щодо нього (застосував право вето). Верховна Рада України врахувала пропозиції Президента України частково і прийняла вказаний закон в іншій редакції 4 лютого 2009 року. У зв'язку з тим, що не всі пропозиції було враховано, Президент України застосував право вето і до цієї редакції закону (подання від 20 лютого 2009 року). Повторне прийняття Закону № 922 шляхом подолання вето Президента України відбулося 3 березня 2009 року.

За таких обставин датою прийняття Закону № 922 слід вважати дату його остаточного голосування за результатами повторного розгляду, тобто день долання вето Президента України — 3 березня 2009 року. Саме таку правову позицію, яка ґрунтується на системному аналізі положень статей 94, 152 Конституції

України, Конституційний Суд України з відповідною аргументацією зазначав у своїх попередніх рішеннях: від 7 липня 1998 року № 11-рп/98 (абзац п'ятий пункту 4 мотивувальної частини), від 7 липня 2009 року № 17-рп/2009 (абзаци третій, четвертий, сьомий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини), від 14 липня 2009 року № 18-рп/2009 (абзаци другий, третій, четвертий підпункту 3.3 пункту 3 мотивувальної частини), від 10 вересня 2009 року № 20-рп/2009 (абзаци перший, другий підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

Президент України підписав Закон № 922 із зазначенням дати його прийняття 4 лютого 2009 року, і за цією датою його було опубліковано. Відсутність під текстом Закону № 922, прийнятого за результатом повторного розгляду (долання вето), належної дати (3 березня 2009 року) порушує припис першого речення частини четвертої статті 94 Основного Закону України щодо процедури набрання законом чинності, що відповідно до частини першої статті 152 Конституції України є підставою для визнання цього закону неконституційним повністю.

3. Оскільки Закон № 922 визнається неконституційним в цілому у зв'язку з порушенням встановленої Конституцією України процедури набрання ним чинності, необхідності в подальшому розгляді конституційного подання щодо відповідності Основному Закону України пункту 11 розділу III «Прикінцеві положення» Закону № 639 немає.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 152, 153 Конституції України, статтями 51, 52, 61, 63, 65, 67, 69 Закону України «Про Конституційний Суд України», Конституційний Суд України

в и р і ш и в :

1. Визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання негативним наслідкам впливу світової фінансової кризи на розвиток агропромислового комплексу» від 4 лютого 2009 року № 922-VI.

2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання негативним наслідкам впливу світової фінансової кризи на розвиток агропромислового комплексу» від 4 лютого 2009 року № 922-VI, визнаний неконституційним, втрачає чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України цього Рішення.

3. Рішення Конституційного Суду України є обов'язковим до виконання на території України, остаточним і не може бути оскаржене.

Рішення Конституційного Суду України підлягає опублікуванню у «Віснику Конституційного Суду України» та в інших офіційних виданнях України.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

● *Summary to the Decision of the Constitutional Court of Ukraine № 29-рп/2009 dated November 24, 2009 in the case upon the constitutional petition of the President of Ukraine concerning conformity with the Constitution of Ukraine (constitutionality) of item 11 of Chapter III «Final Provisions» of the Law «On Urgent Measures Concerning Prevention of Negative Consequences of Financial Crisis and Introducing Amendments to some Legislative Acts of Ukraine»*

Subject of the right to constitutional petition — the President of Ukraine — applied to the Constitutional Court with a petition to consider the issue concerning the conformity with the Constitution (constitutionality) of item 11 of Chapter III «Final Provisions» of the Law «On Urgent Measures Concerning Prevention of Negative Consequences of Financial Crisis and Introducing Amendments to some Legislative Acts of Ukraine» No. 639-VI dated October 31, 2008 with the subsequent amendments (hereinafter referred to as «the Law No. 639»).

The Law No. 639 was added with the disputed item 11 according to the Law «On Introducing Amendments to some Laws of Ukraine on Prevention of Negative Consequences of Influence of the World Financial Crisis on the Development of Agro-Industrial Complex» No. 922-VI dated February 4, 2009 (hereinafter referred to as «the Law No. 922»).

The Verkhovna Rada of Ukraine approved the Law No. 922 in whole on December 23, 2008. The President of Ukraine did not sign it and returned to the Parliament with his substantiated and formulated proposals (enforced the right to veto). The Verkhovna Rada of Ukraine partially considered the proposals of the President of Ukraine and adopted the mentioned law in another edition on February 4, 2009. In view of the fact that not all of the proposals were considered, the President of Ukraine vetoed this edition of the law (petition dated February 20, 2009). The repeat adoption of Law the No. 922 by means of overriding the veto of the President of Ukraine took place on March 3, 2009.

Under such circumstances the date of adoption of the Law No. 922 shall be the date of its final voting upon the results of repeat consideration, i.e. the day of overriding the veto of the President of Ukraine — March 3, 2009.

The President of Ukraine signed the Law No. 922 with the indication of the day of its adoption February 4, 2009 and it was promulgated with this date. The absence of the appropriate date (March 3, 2009) under the text of the Law No. 922 adopted as a result of repeat consideration (overriding veto) contravenes the provision of the first sentence of Article 94.4 of the Fundamental Law of Ukraine on the procedure of entry into force of a law, which according to Article 152.1 of the Constitution gives grounds to deem this law unconstitutional in whole.

With regard to the fact that the Law No. 922 is deemed to be unconstitutional in whole due to the violation of procedure of its entry into force established by the Constitution, there is no need in further consideration of the constitutional petition concerning conformity with the Fundamental Law of Ukraine of item 11 of Chapter III «Final Provisions» of the Law No. 639.

Thus, the Constitutional Court of Ukraine held:

1. To recognise as non-conforming with the Constitution of Ukraine (unconstitutional) the Law «On Introducing Amendments to some Laws of Ukraine on Prevention of Negative Consequences of Influence of the World Financial Crisis on the Development of Agro-Industrial Complex» No. 922-VI dated February 4, 2009.

2. The Law «On Introducing Amendments to some Laws of Ukraine on Prevention of Negative Consequences of Influence of the World Financial Crisis on the Development of Agro-Industrial Complex» No. 922-VI dated February 4, 2009 deemed to be unconstitutional loses its legal force from the day the Constitutional Court adopts this Decision.